

"Igaunija un Latvija meklē gaiļbiksītes" Instrukcija

Gaiļbiksītes. Fotografijas autors: Kaarel Kaisel

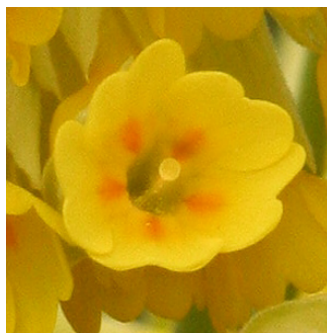
Kā atšķirt ziedus?

Nav nepieciešams zināt neko vairāk, kā vienkārši spēt atpazīt gaiļbiksītes dabā starp citiem augiem. Pats novērošanas process ir vienkāršs un pa spēkam ikvienam – jāielūkojas zieda iekšienē un jāsecina, vai tas ir S-tipa vai L-tipa zieds. S-tipa ziedam ziedā redzamas putekšņlapas. L-tipa ziedā redzams tikai viens irbulis.

Ja, aplūkojot putekšņlapas, nav iespējams atšķirt vairākas putekšņlapas vai vienu irbuli, nesatraucies, bet dodies aplūkot nākamo augu, kuram varbūt atšķirības būs izteiktākas. Pirmajā acu uzmetienā putekšņlapu un irbulīša atšķiršana var šķist sarežģīta, bet jo vairāk ziedu aplūkosi, jo labāk to apgūsi. Tomēr, ja tiešām uzej ziedu, kuram ir abu tipu pazīmes vai kas izceļas ar savu izskatu, nofotografē to, augšupielādē novērošanas anketā un piefiksē to piezīmju ailītē.

S-tipa zieds

L-tipa zieds

Novērošanas veikšana

Tā kā zieda tipa noteikšanai pietiek vien ar ieskatīšanos zieda iekšienē, nav nepieciešams ziedus plūkt. Pietupies vai pieliecies virs auga un pagriez ziedu savā virzienā. Tāpat atceries, ka nevajag kāpt uz auga – tādā veidā saglabāsi augus skaistus un veselus un, veicot novērošanu, saudzēsi dabu. Aplūko 100 dažādus augus pēc iespējas izkliedētāk visā teritorijā.

Rikojies tā:

Pirms doties dabā pārliecinies, ka vismaz vienam no komandas biedriem ir viedierīce ar interneta pieslēgumu. Ja tas nav iespējams, izdrukā novērošanas anketu. Ja dodies ārā un esi uzgājis gaiļbiksīšu augšanas vietu, atver gaiļbiksīšu tīmekļa lapu gaiļbiksīte.lv un nospied uz "Novēro". Paturi prātā, ka mūsu mērķis ir izpētīt savvaļā sastopamās augšanas vietas, tādēļ piemājas dārzus un parkus novērošanā neietver. Galvenokārt meklē gaiļbiksītes pļavās un mežmalās, arī ceļmalās mēdz būt novērošanai piemērotas vietas. Pirms novērojuma ievadišanas nofotografē pēc iespējas pārskatāmāk visu teritoriju, attēlu pēc tam augšupielādē novērošanas anketā.

Lai sameklētu piemērotu vietu, novērošanas anketas aizpildīšanu uzsāc, balstoties uz tajā uzstādītajiem jautājumiem. Ja iespējams, tālrunis savu atrašanās vietu noteiks automātiski (tālrunī jābūt ieslēgtai GPS piekļuvei). Ja tas nav iespējams, gaiļbiksīšu tīmekļa lapas kartē nosaki savu atrašanās vietu. Mēģini izvērtēt, kāds ir gaiļbiksīšu daudzums visā teritorijā. Vai redzi tikai kādu atsevišķu īpatni (vari tos ātri saskaitīt) vai augu ir daudz (simtiem), vai gaiļbiksītēm klāta jau pavisam liela teritorija (tūkstošiem)?

Vienu pēc otra metodiski aplūko augus. Ieskaties auga iekšienē un atzīmē, vai tas ir S-tipa vai L-tipa zieds. Lai novērstu viena un tā paša auga atkārtotu apskati, paturi prātā, no kura punkta darbu uzsāki un pēc katras novērošanas dodies par vienu soli tālāk. Tādā veidā darbojies, līdz aplūkoti 100 augu ziedi. Ja tevis izraudzītajā vietā nav tik daudz augu, nesatraucies, uzskaiti tos augus, kas tur pieejami, un anketā pievieno komentāru, ka augu vairs nebija.

Ja dabā dodaties kopā ar citiem novērotājiem, centieties teritoriju savā starpā sadalīt, aptverot visu apvidu. Viens var sākt no viena stūra, otrs – no otra stūra, un vienojieties par robežu, kuru otrs nevar pārkāpt. Piemēram "no šī akmeņa pa kreisi uzskaitīšu es, bet pa labi tu". Ja jūsu ir daudz, izveidojiet grupas un teritoriju sadaliet starp tām. Viens grupas dalībnieks var pildīt novērošanas anketu – viņš var stāvēt, piemēram, teritorijas vidū un fiksēt rezultātus. Novērotāji pēc kārtas sauc, kādu ziedu tie aplūkojuši un viens dalībnieks pieraksta visas grupas rezultātus.

Gaiļbiksišu timekļa lapā ievadi arī savu vārdu vai savas komandas nosaukumu, lai vēlāk uzzinātu, ko no šiem datiem secinājuši zinātnieki.

Gaiļbiksītes ainavā.
Fotogrāfijas autors: Tsipe Aavik

